

Силабус
навчальної дисципліни
Методологія наукового філологічного дослідження (мовознавчого)
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма «Філологія»
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.01 українська мова та література.
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни обов'язкова

Викладач Олена КРИЖКО
Кафедра української мови та славістики, ауд. 205, корпус БДПУ 56
Посилання на сайт <http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-ukr-mova/composition-kaf-ukr-mova/kryzhko/>
Контактний телефон +38 066 479 35 66
E-mail викладача: elenakryzhko8@gmail.com
Графік консультацій понеділок, 8.00-10.00, ауд. 205, корпус БДПУ 56

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)	12 год.	12 год.	66 год.	екзамен
	заочна (дистанційна)	4 год.	4 год.	82 год.	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: наукознавство, теорія, закон, судження, гіпотеза, термін, концепція, методика, методологія, метод.

Метою курсу є формування у магістрантів навичок науково-дослідницької роботи, зокрема знань її методів, методик, методології, теорії, технології.

Предметом вивчення курсу є методи, методики, методології мовознавчих досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде **знати:** специфічні риси писемної та усної форм української літературної мови; основні різновиди наукової роботи; класифікацію методів, методики їх застосування у лінгвістичних дослідженнях; історію започаткування методів лінгвістичних досліджень; основні прийоми аналізу лінгвістичних досліджень; правила культури читання наукового тексту; композиційно-логічну побудову усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде **вміти:** працювати з навчальною, навчально-методичною, науковою, довідниковою літературою; відповідно до класифікації застосовувати методи та методики у своїх лінгвістичних дослідженнях; створювати навчально-наукові тексти; володіти нормами мовного оформлення наукових текстів різних жанрів (курсова, магістерська робота, наукова стаття, тези); читати і сприймати науковий текст: виділяти головну і другорядну інформацію; володіти культурою усного виступу, брати участь у науковій дискусії, полеміці, суперечці.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики і літературознавства в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення.
ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень
ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу	

<p>інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.</p> <p>ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.</p> <p>СК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційних шлях розвитку вітчизняного і світового письменства.</p> <p>СК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p> <p>СК 7. Здатність вільно користуватися спеціального термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p>	<p>державною та іноземною мовами.</p> <p>ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <p>ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.</p> <p>ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні та літературні факти.</p> <p>ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення.</p> <p>ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.</p> <p>ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <p>ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.</p> <p>ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.</p> <p>ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</p> <p>ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).</p> <p>ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.</p> <p>ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.</p> <p>ПРН 14. Створювати, аналізувати та редагувати тексти різних стилів та жанрів.</p> <p>ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.</p> <p>ПРН 16. Використовувати спеціалізовані</p>
---	---

	концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації чи суперечливих вимог.
--	--

Зміст курсу:

Тема 1. Методика лінгвістичних досліджень. Часткові методи у мовознавстві.

Основні наукові поняття (теорія, ідея, закон, судження, гіпотеза, умовивід, поняття, термін, науковий факт, концепція). Парадигми і «наукові революції». Поняття наукового методу і методології. Загальні засади наукових досліджень. Часткові методи у мовознавстві: метод порівняльно-історичного та типологічного вивчення мов; структурний метод; математичний метод; функційний метод.

Тема 2. Описовий метод як аспект дослідження рівнів сучасної мови.

Описовий метод. Основні етапи застосування описового методу. Категорійний, дискретний, компонентний та контекстний аналіз. Типи прийомів описового методу (формалізовані і неформалізовані, математичні і нематематичні; субстанційні та операційні). Прийоми зовнішньої інтерпретації (прийоми соціологічні, логіко-психологічні та артикуляційно-акустичні прийоми міжрівневої інтерпретації та дистрибутивна методика). Прийоми внутрішньої інтерпретації (прийоми класифікації і систематизації, прийоми розкриття будови виділених одиниць, категорій та зразків, прийоми парадигм та парадигматична методика, опозиційний прийом, прийоми семантичного поля, прийом семантичної валентності слова В. Порцига, прийоми перетворень і трансформаційна методика).

Тема 3. Методи лінгвогенетичних (порівняльно-історичних) досліджень.

Методи та методика лінгвогенетичних досліджень. Об'єктивні лінгвістичні основи порівняльно-історичного методу. Найважливіші прийоми порівняльно-історичного методу (прийоми внутрішньої та зовнішньої реконструкції, прийом хронологізації, прийом діалектографії, прийом культурно-історичної інтерпретації, прийом текстології).

Тема 4. Зіставний метод.

Поняття зіставного методу дослідження. Порівняльно-зіставне вивчення споріднених і неспоріднених мов. Типологічна характеристика мови і типологічна класифікація мов. Проблема мовних універсалій.

Тема 5. Принципи і методи структурного аналізу. Статистичний метод і його прийоми.

Поняття структурної лінгвістики, основні етапи її розвитку. Структурні методики (дистрибутивний опис, методика безпосередніх складників, трансформаційний аналіз, компонентний аналіз). Статистичний метод і його прийоми (логіко-семантичне обчислювання та моделювання, кількісні (симптоматичні) і статистичні прийоми вивчення мови та тексту, автоматизація лінгвістичних робіт).

Тема 6. Функційний метод.

Поняття функційної лінгвістики, історія її розвитку. Функційний метод, його методики та прийоми дослідження. Поняття польової структури. Компоненти функційно-семантичного поля та його ознаки. Структурні типи функційно-семантичного поля, що виділяються у сучасному мовознавстві.

Тема 7. Методи лінгвогеографічних досліджень. Соціолінгвістичні методи.

Методи лінгвогеографічних досліджень. З історії лінгвістичної географії. Соціолінгвістичні методи. Етапи соціолінгвістичного дослідження.

Тема 8. Психолінгвістичні методи. Нейролінгвістичні методи. Методи прагмалінгвістики. Методи когнітивної лінгвістики.

Психолінгвістичні методи (експериментальний метод, спостереження, самоспостереження, формувальні методи). Експериментальні методики психолінгвістичних досліджень (формувальний експеримент, асоціативний експеримент, метод семантичного диференціала, метод доповнення мовного знака (завершення /відтворення/ мовленнєвого висловлення). Нейролінгвістичні методи (метод спостереження над мовленнєвою поведінкою, метод дихотичного прослуховування вербального матеріалу, ангиографія у поєднанні з амітал-натрієвою пробою, унілатеральні електрошоки, стереотаксичні операції). Методи прагмалінгвістики. Аспекти дослідження комунікативно-прагматичної лінгвістики. Компоненти структури прагматичного значення мовної одиниці (експресивні, евокативні (апелятивні), фатичні, естетичні). Методи когнітивної лінгвістики. Поняття концепту. Сучасні методики дослідження концептів: фреймова семантика Ч. Філмора, теорія метафори і метонімії Дж. Лакоффа і М.Джонсона, сценарії Р. Шенка і Р. Абельсона, фрейми М. Мінськи, когнітивні прототипи Е. Рош і Дж. Лакоффа, які лежать в основі мовної категоризації і концептуалізації світу.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від здобувача вищої освіти очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проектор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного та підсумкового контролів і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, самостійної роботи. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь здобувачів вищої освіти у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань. Оцінювання самостійної роботи передбачає виконання письмових завдань, запропонованих до цього курсу.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену, який містить білети, кожен з яких охоплює 3 питання, що визначають рівень теоретичних знань однієї з тем «Методології наукового філологічного дослідження (мовознавчого)».

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль: практичні заняття, самостійна робота	50	100
Підсумковий контроль: екзамен	50	

Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем вищої освіти балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Практичне заняття 1	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Практичне заняття 2	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Практичне заняття 3	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Практичне заняття 4	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Практичне заняття 5	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Практичне заняття 6	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 1	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 2	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 3	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 4	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 5	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 6	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 7	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6
Самостійна робота 8	1,2	1,8	2,1	2,3	2,8	3,2	3,6

Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50
--	----	----	----	----	----	----	----

Таблиця 3. Розподіл набраних здобувачем вищої освіти балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Екзаменаційне питання 1	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 2	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 3	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

Таблиця 4. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89			B (дуже добре)
65-77	добре		C (добре)
58-64			D (задовільно)
50-57			E (достатньо)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Список рекомендованих джерел:

Базова

1. Габідуліна А. Р., Колесніченко О. Л. Методологія сучасних лінгвістичних досліджень: навч. посіб. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2019. 322 с.
2. Крижко О. А. Методологія наукового філологічного дослідження (мовознавчого): навч. посіб. для магістрантів спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова і література. Бердянськ: БДПУ, 2018. 293 с.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 456 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
5. Цимбал Н. А. Методи лінгвістичних досліджень: навч. посіб. Умань: Візаві, 2019. 106 с.

Допоміжна

1. Алексенко С. Ф. Конкретно-наукові методи досліджень: методичні рекомендації для ст.-тів 1 курсу магістратури факультету іноземної та слов'янської філології. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 44 с.
2. Алексієнко Л. А. Інтерпретація аплікативної породжуючої моделі. *Проблеми та методи структурної лінгвістики*. Київ, 1969. Вип. 2. С. 64–77.
3. Арешенков Ю. О. Основи лінгвістичних досліджень: матеріали до спецкурсу для ст.-тів філологічних спеціальностей. Кривий Ріг: КрДПУ, 2006. 50 с.
4. Балабан О. О. Концептуальний аналіз як метод опису універсальності метафори. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 8–12.
5. Бацевич Ф. С. Методи лінгвістичної прагматики: спроба обґрунтування. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 13–16.
6. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів: ПАІС, 2010. 336 с.
7. Бацевич Ф. С. Філософія мови: історія лінгвістичних учень. Київ: Академія, 2001. 239 с.
8. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
9. Волошина В. Г. Комп'ютерна лінгвістика. Суми: Універська книга, 2004. 382 с.
10. Глущенко В. А. Лінгвістичний метод як гетерогенний феномен. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 33–36.
11. Глущенко В. А. Лінгвістичний метод як складна логічна одиниця (до визначення семантики терміна). *Вісник Луганського державного пед. ун-ту імені Т. Шевченка*. Луганськ, 2001. № 4(36). С. 124–127.
12. Данилюк Н. О., Рогач О. О. Сучасні методи і методики мовознавчих досліджень. *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2020. № 29. С. 7–19.
13. Єріна А. М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2004. 212 с.
14. Зеленько А. С. Загальне мовознавство: історія лінгвістичних вчень: аспекти, методи, прийоми, процедури дослідження мови. Луганськ: Альма-матер, 2002. 276 с.
15. Зозуля М. О. Фреймове моделювання у дослідженні концептуальної метафори в романах У. Голдінга. *Наукові записки національного ун-ту «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2005. Вип. 34. С. 76–79.
16. Іващенко В. Компоненти змістової структури концепту як одиниці етнокультури. *Українська мова*. 2004. № 4. С. 18–28.
17. Кольга Ю. І. Проблема діалектного членування індоєвропейської прамови в працях В. Порцига. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 102–105.
18. Кравченко Н. К. Методи лінгвістичних досліджень. URL: <https://discourse.com.ua>
19. Крижко О. А. Поняття мотивації мовних одиниць як співвідношення мовного знака та значення. *Вісник Запорізького національного університету*: зб. наук. пр. Філологічні науки. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2020. № 2. С. 96–105.
20. Мартинюк А. П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці: навч.-методич. посібник. Харків, 2007. 40 с.
21. Мосейчук О. М. Методи проведення лінгвістичних досліджень. Житомир, 2012. 75 с.
22. Овчаренко В. М. Про деякі аспекти лінгвістичного моделювання. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 135–138.
23. Перебийніс В. С., Кадомцева Л. О. Методи структурного дослідження мови. Київ: Наукова думка, 1968. 346 с.
24. Перебийніс В. С. Статистичні методи для лінгвістів: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2002. 168 с.
25. Положин М. Концептуальна система як базове поняття когнітивної семантики й теорії мовної особистості. *Проблеми романо-германської філології: зб. наук. праць*. Ужгород, 2005. С. 5–20.
26. Попович М. В. Поняття «дискурс» у метафоричному та логіко-лінгвістичному розумінні. *Філософська думка*. 2003. Вип. 1. С. 27–36.
27. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прим'єр, 2008. 332 с.
28. Селіванова О. О. Засади сучасної методології. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua>
29. Селіванова О. О. Проблема класифікації методів лінгвістики. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 180–186.
30. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.

31. Семотюк О. Л. Сучасні технології лінгвістичних досліджень. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. 152 с.
32. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2007. 317 с.
33. Терехова Д. І. Особливості сприйняття лексичної семантики слів (психолінгвістичний аспект). Київ: КНЛУ, 2000. 244 с.
34. Теркулов В. І. Про основи лінгвальної когнітології. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 216–220.
35. Тищенко К. А. Лінгвістична реконструкція як провідна процедура порівняльно-історичного методу. *Методи лінгвістичних досліджень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. Слов'янськ: СДПУ, 2010. С. 221–224.
36. Федоренко О. І., Сухорольська С. М., Руда О. В. Основи лінгвістичних досліджень: підручник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 296 с.

Словники

1. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.
2. Українська мова : Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.). 2 вид., випр. і доп. Київ: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт бібліотеки БДПУ. URL: <https://library.bdpu.org>.
2. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua.
3. <http://litopys.org.ua>
4. <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/e-library/ukrainska-mova>
5. <http://www.ulif.org.ua>
6. <https://uk.world.widedictionary.org>